

Westblaak 150
3012 KM Rotterdam
Postbus 21499
3001 AL Rotterdam
T 010 2012 344
F 010 2012 345
info@mediatorsfederatie.nl
www.mediatorsfederatienederland.nl

Ministerie van Veiligheid en Justitie
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
T.a.v. A.G. van Dijk en D.J. Hesemans
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Rotterdam, 28 september 2016

Betreft: reactie op conceptwetsvoorstel Wet bevordering mediation

Geachte heer Van der Steur,

Het conceptwetsvoorstel Wet bevordering mediation is medio juli 2016 door de minister voorgelegd aan de betrokken organisaties, waaronder de Mediatorsfederatie Nederland (MfN). De MfN is een samenwerking van de landelijke mediatorsverenigingen, te weten: de Nederlandse Mediatorsvereniging (NMv), de vereniging van Familierecht Advocaten en Scheidingsmediators (vFAS), de Nederlandse Vereniging van Mediation-Advocaten (NvVMA), de sectie Mediation van het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP), de vereniging van Mediators bij de Overheid (VMO) en de Vereniging van Mediators in het Notariaat (VMN). De reactie van de MfN is een gezamenlijke reactie van deze verenigingen. Wellicht ten overvloede wijzen wij u er op dat de verenigingen in het huidige wetsontwerp apart worden benoemd. De boven genoemde verenigingen kunnen gezamenlijk als MfN worden betiteld voor wat betreft onderstaande inhoud.

In deze aanbiedingsbrief staan de hoofdlijnen van onze reactie. Een meer gedetailleerd, ook artikelsgewijze, commentaar is in bijlage 1a opgenomen en maakt integraal onderdeel uit van onze reactie.

Algemeen uitgangspunt

De MfN complimenteert de minister met het recente, aangepaste conceptwetsvoorstel Wet bevordering mediation. Uitgangspunt is steeds geweest dat het wetsontwerp een waardevolle bijdrage levert aan de verdere ontwikkeling van mediation in Nederland. Bevorderen van mediation en bijdragen aan de kwaliteit van het vak en de beroepsgroep zijn de belangrijkste pijlers: mediation als vanzelfsprekende eerste stap bij het professioneel oplossen van conflicten door gekwalificeerde mediators. Voor de MfN is het niet alleen belangrijk dat de wetgeving goed wordt ingericht, maar ook dat mediation daadwerkelijk in de praktijk bevorderd zal worden door publieksvoorlichting en andere initiatieven.

Duidelijke verbeteringen

De MfN onderschrijft het belang van de volgende bepalingen in het wetsontwerp, verbeteringen ten opzichte van het initiatiefwetsvoorstel:

- de titel is aangepast (beëdigd mediator);
- de definities van mediation en mediationovereenkomst zijn aangepast waardoor onder meer de mediations door niet-beëdigde mediators meetellen (zoals in de aantalleneis en bij de overweging van de rechter of mediation beproefd is);
- de uitwerking van het kwaliteitsregime en de 'vlieguren' is naar een AMvB verwezen;
- de positie van de – leden van de – commissie mediation is versterkt als vertegenwoordiging van de beroepsgroep;
- het tuchtrecht is vereenvoudigd en sluit beter aan bij de huidige praktijk;
- de wettelijke prerogatieven voor de beëdigd mediator – verschoningsrecht, snelle toegang tot de rechter, stuiting verjaring – zijn gehandhaafd.

Stimulering van mediation

Een substantiële toename van mediations in Nederland is een belangrijke doelstelling van de wet. De ontwerpwet schiet op dit punt te kort. Het rechtsvermoeden dat een zaak zich leent voor mediation en dus voor verwijzing door de rechter staat niet in dit voorstel beschreven. Daarnaast adviseren wij toe te voegen dat een eerder tussen partijen overeengekomen mediationclausule nagekomen moet worden, zodat toegang tot de rechter enkel mogelijk is wanneer de mediation is geëindigd zonder dat partijen overeenstemming hebben bereikt. Het zou passen als de wet rechtsgevolgen verbindt aan de aanwijzingen aan bestuursorganen om mediation in te zetten voor de oplossing van conflicten met burgers. Zie ook ons commentaar hierop in bijlage 1a.

Risico's voor de kwaliteit en ontwikkeling van mediation

Het wetsontwerp bevat een aantal risico's voor de kwaliteit en de ontwikkeling van mediation. Wij noemen de belangrijkste:

- het huidige kwaliteitssysteem van de MfN (uitgevoerd door de Stichting Kwaliteit Mediators) functioneert goed en heeft een groot draagvlak in het veld. Wij missen een duidelijke aanwijzing dat het beheer van het wettelijk register zoveel mogelijk zal aansluiten bij de bestaande systemen en organisatie van het veld om de investeringen en opgebouwde kennis en expertise te behouden. De aansluiting bij het huidige kwaliteitsstelsel was nog wel opgenomen in de laatste versie van de MvT bij de initiatiefwet. Wij hebben recent nogmaals naar voren gebracht dat “het veld” (MfN en ADR register) klaar is om in samenwerking de uitvoering van de wet op zich te nemen;
- de vertrouwelijkheid van de mediation, een belangrijke pijler, is onvoldoende sluitend geregeld;
- de verplichte herinschrijving, elke twee jaar, is een dure administratieve belasting zonder duidelijk nut naast de (thans bestaande) periodieke controle door de Peer Review, een controle die tevens een kwaliteitsbevorderend effect heeft;
- de overgangsregeling met vlieguuren staat nog steeds in de wet. Deze hoort ook bij AMvB geregeld te worden, zodat de kwaliteitseisen zo goed mogelijk kunnen aansluiten bij de ontwikkeling van de mediationpraktijk;
- de nadere, specialistische kwalificatie voor de familiemediator, die nu wel onderdeel is van het bestaande stelsel, ontbreekt. Deze kwalificatie is mede op aandringen van de Raad voor de Rechtspraak en de Raad voor Rechtsbijstand opgenomen bij de criteria van het MfN-register. Dit zal overigens in de nabije toekomst ook gelden voor de mediation in strafzaken, een terrein dat zich momenteel zoals u weet snel en voorspoedig ontwikkelt.

In plaats van een Wet bevordering mediation ligt er nu veeleer een Wet bevordering kwaliteit mediators. Dat strookt niet met de oorspronkelijke intenties van de wetgevingsinitiatieven noch met de behoeften van de praktijk.

Onduidelijkheid inhoud AMvB

De wet verwijst op een aantal onderdelen naar een AMvB. De inhoud van die AMvB is op dit moment onbekend. Die inhoud is echter voor de MfN wel van cruciaal belang. De MfN maakt dan ook ten aanzien van het verlenen van ondersteuning van het wetsontwerp een voorbehoud. De MfN adviseert op korte termijn een (voorlopige) Commissie Mediation in het leven te roepen,

om de invulling van die AMvB vorm te geven. De MfN overlegt graag met de minister hoe die Commissie in te vullen.

Recente cijfers onderstrepen risico's

Wij hebben de afgelopen maanden onderzoek gedaan onder de huidige MfN-registermediators. Aan dit onderzoek nam ca. 40% van de registermediators deel; de uitkomsten kunnen als representatief en betrouwbaar worden beschouwd. De resultaten van dit onderzoek zijn als bijlage 2 toegevoegd. Uit dit onderzoek blijkt, dat minder dan 40% van de huidige mediators 6 of meer mediations per jaar doet. Minder dan 25% heeft er 12 of meer. Dit zou betekenen dat ten hoogste 40% van de mediators zou kwalificeren, uitgaande van een overgangsregeling die begint met de eis van 6 mediations. Daarvan zal een deel naar verwachting niet opteren voor het wettelijk register, zeker als dit omslachtig en kostbaar wordt; ook dat blijkt uit ons onderzoek. Tevens zal een deel van de mediators die wel aan de overgangseis voldoen niet doorgroeien naar het criterium van 12 mediations. De conclusie is dat een minderheid van de huidige MfN-registermediators zal (kunnen) opteren voor het wettelijk register. Volgens een reële schatting op basis van de onderzoeksgegevens zullen dat tussen 400 en 600 mediators zijn. Deze relatief kleine groep zal de organisatie en kosten van het gehele overheidsregister moeten dragen. Onze voorlopige schatting op basis van de kosten van het MfN-register komt uit op meer dan € 1200,- per mediator per jaar.

Wanneer de daadwerkelijke bevordering van mediation niet alsnog in het wetsvoorstel wordt opgenomen, vergt bevordering van mediation andere toezeggingen van de minister om de bekendheid en toepassing van mediation te bevorderen. Zonder die toevoeging lijkt het wetsvoorstel immers op geen enkele wijze het bedoelde effect te sorteren. Juist die doelstelling is voor de MfN steeds reden geweest het wetsvoorstel te ondersteunen.

Familiepraktijk

In de verenigingen van de MfN is gedurende jaren gewerkt aan specialisatie op het terrein van familiemediation. De wet creëert in artikel 1019ff lid 3 de mogelijkheid voor de beëdigd mediator om een echtscheiding op gemeenschappelijk verzoek in te dienen. Wij dringen er op aan dat dit prerogatief uitsluitend voorbehouden zal zijn aan de beëdigd mediator die aan de in de AMvB te stellen eisen voor de aantekening familiemediator voldoet. De praktijk wijst uit dat de wet aanvullende eisen aan familiemediation zou moeten stellen. Ieder beëdigd mediator toelaten tot de mogelijkheid echtscheidingsverzoeken in te dienen zou de klok terugzetten ten opzichte van de ontwikkelde standaards. Ook de Raad voor Rechtsbijstand heeft in samenspraak met de MfN bijzondere eisen ontwikkeld voor de familiepraktijk.

Bij de MfN is overigens veel steun voor de gedachte om deze eisen in de nabije toekomst verder aan te scherpen.

Conclusie

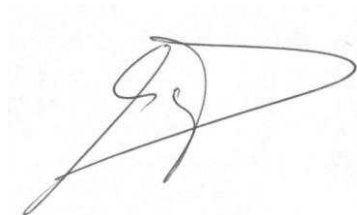
De MfN blijft een wettelijke verankering van mediation in de Wet bevordering mediation ondersteunen. Uitgangspunt voor de MfN is wel dat het voorstel een effectieve bijdrage levert aan de ontwikkeling en bevordering van mediation en dat dit gemonitord zal worden. Wij dringen daarom aan op een combinatie van de volgende aanpassingen.

1. Herstel van de dringende aanwijzingen aan de rechter en het bestuursorgaan om naar mediation te verwijzen, inclusief acceptatie van de gevolgen van een overeengekomen mediationclausule. Stimulering van het aantal mediations is nodig voor de ontwikkeling van mediation in Nederland en daarmee ook voor de levensvatbaarheid van een wettelijk register. Dit is voor ons altijd het belangrijkste argument geweest voor wetgeving. Het recente onderzoek onder onze eigen registermediators bevestigt dat nog eens.
2. Aansluiten bij bestaande systemen en organisatie van de huidige mediationregisters. Het wetsvoorstel en de MvT dienen duidelijk aan te geven dat de toekomstige bewerking van het register daarop zal worden gebaseerd.
3. De kwaliteitscriteria voor mediators laten aansluiten bij de huidige stand van de mediationpraktijk, met daarbij ook aandacht voor de bijzondere positie van de familiemediator. Bij de uitwerking van deze criteria in een AMvB moet daarvoor alle ruimte zijn. Een lagere instroomeis en een ruimere overgangperiode moeten bijvoorbeeld tot de mogelijkheden behoren, als dat nodig is voor een goede ontwikkeling van mediation en van de beroepsgroep van mediators. De AMvB vraagt op korte termijn om concrete uitwerking, teneinde de voor de MfN noodzakelijke duidelijkheid te verschaffen.
4. Om het beoogde effect te hebben op de ontwikkeling van mediation in Nederland zou de wet gepaard moeten gaan met andere stimulerende maatregelen. Dit is des te belangrijker als van de wet zelf geen toename van mediation te verwachten zou zijn. Bij deze stimulerende maatregelen denken wij in de eerste plaats aan een korting op het griffierecht voor partijen die mediation hebben ingezet, zoals in de bijlage uiteengezet. Daarnaast kan gedacht worden aan een voorlichtingscampagne en aan training en instructie

binnen de rechtspraak, het openbaar ministerie, de politie, de bestuursambtenaren en andere functionarissen.

Een combinatie van substantiële verbeteringen is voor ons nodig om perspectief te houden op een positieve werking van de wet. Graag zijn wij bereid met u verder van gedachten te wisselen, hoe deze verbeteringen vorm te geven.

Hoogachtend,

Mr. Dr. M.J.O.M. de Haas
Voorzitter Mediatorsfederatie Nederland